

Tárgytematika / Course Description

Bevezetés a pszichológiába II.

ANISMA1082

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Benyák Anikó

Félév / Semester: 2016/17/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A fejlődés menetének bemutatása a főbb fejlődéseméletek és az egyes életkori szakaszok sajátosságainak megismertetésével; a pszichikus fejlődés belső és külső feltételeinek, valamint azok összefüggéseinek feltárása, az egyes pszichikus funkciók fejlődési jellemzőinek megismertetése

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A fejlődés fogalma. A fejlődést meghatározó tényezők rendszere: érés és tanulás, öröklés és környezeti hatások viszonya. A fejlődés eltérő üteme és iránya. A fejlődés periódusai.

Az anya – gyermek kapcsolat (kötődés) jelentősége a pszichikus fejlődésben. Anyai depriváció, hospitalizáció. A kötődés fogalma, típusai. A félelem és a szorongás kezdetei és típusai.

Az újszülött- és csecsemőkor átfogó jellemzése. Mozgásfejlődés.

A kisgyermekkor átfogó jellemzése (kiemelt területek: beszédfejlődés, nyelvelsajátítás; „én” - fejlődés).

Az óvodáskor átfogó jellemzése. A megismerő tevékenység fejlődése kisiskoláskorig. Piaget elmélete az értelmi fejlődés periódusairól.

A kisiskoláskor átfogó jellemzése. A beiskolázáshoz szükséges fejlettség kritériumai.

A prepubertás - és pubertáskor átfogó jellemzése. A digitális nemzedék információfeldolgozási sajátosságai.

Az erkölcsi szocializáció sajátosságai különböző elméletek tükrében (pszichoanalízis, szociális tanuláselmélet, kognitív irányzat: Piaget, Kohlberg).

A mese és a játék szerepe a személyiségfejlődésben. A rajzfejlődés jellemzői.

A személyiségalakulás folyamata különböző elméletek tükrében (Freud, Erikson; tanuláselmélet: szociális magatartásformák elsajátítása, a „kíváncsiság-” és a „kompetenciakészítés” szerepe az „én” – fejlődésben, az önszabályozó funkciók kialakulása.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele:

- a szemináriumokon való aktív részvétel (legfeljebb 4 alkalomról való hiányzás a megengedett, indoktól függetlenül), a kiadott szakirodalom értő feldolgozása,
- **egy írásbeli dolgozat elkészítése és határidőre történő leadása.**

A dolgozatnak **tartalmaznia kell:**

1 db kijelölt vizsgálat elvégzéséről szóló jegyzőkönyvet egy adott életkori periódusba tartozó, átlagos fejlődési ütemű gyermekről.

A jegyzőkönyvek felépítése:

- a hallgató adatai,
- a vizsgálat megnevezése,
- a vizsgált gyermek neme, életkora,
- a vizsgálat időpontja, időtartama és helyszíne,
- vizsgálati eredmények és elemzésük a fejlődéslélektani elméleti ismeretek felhasználásával,
- felhasznált források,
- mellékelt vizsgálati anyagok.

Az elkészítendő vizsgálatok jegyzéke (a négy periódusból egyet kell választani, az ahhoz tartozó vizsgálatok egyikét kell elvégezni és elemezni, a vizsgálati személyek száma: 1 fő)

A *csecsemő-és kisgyermekkor*hoz kapcsolódó vizsgálatok.

Az éntudat alakulása. Kósáné - Járó - Kalmár: Fejlődéslélektani vizsgálatok. 95-98 old

A csecsemő/kisgyermek napi ciklusa . Kósáné – járó – Kalmár: Fejlődéslélektani vizsgálatok. 60-61. old. vagy 61-62. old.

Az *óvodáskor*hoz kapcsolódó vizsgálatok.

Erkölcsei képzetek és ítéletek . Kósáné – Járó – Kalmár: Fejlődéslélektani vizsgálatok. 168-170.old.

A kognitív fejlődés keretében: a mennyiség - ,az anyag –és a térfogat (folyadék) állandóság vizsgálata Piaget nyomán. Ormai, V.: Fejlődéslélektani gyakorlatok I. 164-167. old és 169-171. old.

A *kisiskoláskor*hoz kapcsolódó vizsgálatok.

Az erkölcsei fejlődés jellegzetességei. Kósáné - Járó - Kalmár: Fejlődéslélektani vizsgálatok. 283-285. old.

A kognitív fejlődés keretében: szerialitás - vizsgálat (Képsor-teszt : kiadott anyag).

A *pubertáskor*ra vonatkozó vizsgálatok.

Példakép / eszménykép választása. Kósáné - Járó - Kalmár: Fejlődéslélektani vizsgálatok. 217-218. old.

Terjedelem: min. 2. gépelt A/4-es oldal.

Leadási határidő: a szorgalmi időszak utolsó előtti hetének tanórája (szeminárium).

Leadás módja: a dolgozatot **nyomtatott formában** (kizárólag tűzőgéppel összetűzve) kell eljuttatni az oktatóhoz a tanóra (szeminárium) időpontjában.

Vizsgára bocsátás feltétele: a félév végi aláírás megszerzése. A félévi tananyagból **írásbeli vizsgát** kell tenni. Az írásbeli vizsga a tananyagból megfogalmazott rövid és konkrét kérdésekből fog állni. A tantárgyból megajánlott jegyet lehet szerezni egy zárthelyi dolgozat megírásával a szorgalmi időszak utolsó előtti hetének szemináriumán. Megajánlott jegy megszerzéséhez legalább közepes eredményt kell elérni.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom

Keményné Pálffy Katalin (1989): Bevezetés a pszichológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. I.4. fejezet 24-31.

Séra László (2001): Általános pszichológia. Comenius Bt., Pécs. 10. fejezet 220-236. oldal.

Jávorszky Edit (2009): Fejlődésszichológia. NymE-BPK, Sopron. 14-45, 66-77, 88-102, 119-140, 145-147, 156-164, 180-214, 225-234, 259-267.

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (1996 vagy más kiadás): Gyermeklélektan. Gondolat Könyvkiadó, Budapest. Az anya-gyermek kapcsolat, Gyerek anya nélkül I-II, A félelem kezdetei: bizonytalanság, csalódás, A tapasztalás nélkül látott világ, A tárgy független lesz szemlélőjétől, A beszéd kialakulása, Helyzetmegértés cselekvési sémával, Az éntudat kialakulása, A belső szabályozó rendszer kialakulása, Élménymaradványok, A vázlatosan lejátszott cselekvés egy egész történést jelezhet, Tagolatlan egészek, viszonyítás nélküli részletek, Az ötéves egyszerre csak egy szempontból értelmezi a helyzeteket, Indulati konfliktusok, Mit tud az óvodás a világról, A játék öröme, A játékot a valóság táplálja, Ismeretek híján elméletképzés, Tudatos alkalmazkodás: feladat és teljesítmény, A gyermekrajz, A számfogalom kialakulása, Sorba rendezés és osztályozás, A szabály tudata és az erkölcsi ítéletek, Egyszerre több szempont érvényes, Kettős tudat, Az ellentmondásmentes gondolkodás igénye: feltevés és bizonyítás.

Gyarmathy Éva (2012): Ki van kulturális lemaradásban? In: Szekszárdi Júlia (szerk.): Digitális de generáció. Tanulmánykötet. Underground Kiadó, Budapest, 2012.69-82. vagy http://digitalisnemzedek.hu/?page_id=256 letöltve: 2012.08.22.

Ranschburg Jenő (1994): Szeretet, erkölcs, autonómia. Integra – Projekt Kft., Budapest. 157-177.

Ajánlott irodalom

Bernáth L., Solymosi K. (2001): Fejlődéslélektan olvasókönyv. Tertia Kiadó, Budapest.

Cole, M. – Cole, S. (1997): Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó, Budapest.

Piaget, J. (1970): Válogatott tanulmányok. Gondolat Kiadó, Budapest.

Salamon J. (1993): A megismerő tevékenység fejlődéslélektana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Vajda Zs. (2006): A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon Kiadó, Budapest.

Oktató: Dr. Benyák Anikó